

Baltijos Šemkoviš.

Matsā: par gadu 2 r., par $\frac{1}{2}$ gadu 1 r. 10 t., par 3 mehn.
60 t.; ar pēsuhtischanu: a) par pastu: 2 r. 60 t.,
1 r. 40 t., 90 t.; b) Yelgowā: par gadu 2 r. 30 t.

3. qada-qahjums.

Apstelleſchanc:

Jelgava: „Vāl. Semtop.” redalzījā, Rātolu eels N 2 (leħed); Niħagħ: Leelā Matleju-eels N 4, pēr Rāpteina f. un Luuħawa un Busħa L. f. għrafnatu-bodēs; Bixxu: Pēr mahitajiem, f'sfolta�eem, pag. weżza-leem, sħieħ-wereem u. un wijsas għrafnatu-bodēs.

No 5.

Jelgawā, treſchdeena, 2. februari.

1877.

Rahdītājs: Lauksaimniecība: Par lauksaimeeziņas beedribahm. Ihsas wehsturigas sīnas is Kursemes semkopibas, kihmija un semkopiba. Wehl kahds wahrds par stalkeem. Sīnas par Igaunu semkopibas beedribahm. Par kīrbīschu audsīnāšanā. — **Wišpāhriga dāka:** Wehstules par Baltijas iadīshwi. — Dāshchādās sīnas: No eekshēmehui. No ahrsemehui. Jaunakas sīnas. — **Schiš un tas:** — Sludinajumi.

Lauksaimneeziba.

Par laukhaimneezibas-beedribahm.

Lafijuschan un dsirdejuschan, ka ahrsemes ar semkopibu ari
pee masakeem laufhaimnekeem glušči zitadi iſſkatahs, ne ka pee mums,
man ihpašči ruhyejahs paſiht wiſus želus un tekaš, pa kureem ahr-
semes semkopji ſauv labumu un peenemſchanos panahč.

Kapehz ari pee mums nezelahs tahdas masas laufkaimneezibas-
beedribas? Schis ir jautajeens, us ko gan reis wajadsetu luukot at-
bildet. Ka tahdas beedribas pee mums lihds schim wehl naw dibi-
najuszhahs, to waretuu masak teesat, ne ka to, ka pee muhsu mas-
gruntneekeem pa wisam lihds schim wehl mas dsihfchanahs us to mo-
dufsehs, sawstahrpigā žatikchanā par tahdu beedribu derigumu apdo-
mat un pahrspreest. Za tas ta notiltu, tad buhtu — ka ahsemes,
ta ari pee mums — jau ſen rahduſees ta zensiba un uszichtiba preefsch
ſchihſ leetas, kas zihnahs un pahriwar daudſ schkehrsſlus, kas ſchahdu
beedribu dibinaſchanahm stahw zefā.

Preefsch lāhdeem diwī gadeem nodomaja daschi firđigi laufhaimneeki is Sakas muischas un kaiminu pagasteem — dabinat „laufhaimneezibas-beedribu.“ Schee wihi pehzak nodomaja ar waldes atwehli ū-eet kopā Sakas muischas pagasta-namā un tur galigi norunat, kā schahdu beedribu dabinat; bet pagasta-namā (laikam ūkrihwera ne-gribeschanas labad) ne-atlahwa ūapulzetees. Ne-atlauschanas eemesli netika ūkaidri issaziti. Kür nu muhsu laufhaimneekem wajadsetu par jaunu un zitadi ūahrt ruhpetees, tur wini jau apstahjahs; un ū apstahschanas ir atpakal eeschana, to ūkaidri ūeedishwojahm ari pee ūchihis jaunās beedribas zelschanas. Un ūahda glehwiba tur ūahrt wehl ūee muhsu apremschanas walbija, — weens weežulitis istrauzeja wiſu

nodomu un kapa-klusums tagad isplatījēs pārē muļšu jaundibinajam
Sakās muisčas laukaimnežibas-beedribu.

Tatshu ilgi tahds kluſumis pee mums nekawefees, ja tik ween mehs kreetnaki eewehefrosim muhſu tagadejahs pagehribas un wajadsibas, ja mehs nedomafim: „Kä jaſehj ween, gan augs!“ bet: „Kä ſehj, ta augs!“ Un lai mehs ſawā ſemkopibā pee ſtaidrakas atſihſchanas nahktu, tad mums us wiſu wihiſi jaſateekahs ſapulzēs un beedribas ar weenā darbā un weenōs puhlinōs ſlahwoscheem beedreem; zits aif zita ir ſawā darbā wairak peedſihwojis, zits zitam ſin labakus padomus paſneegt, zits zitu ſin pajautrinat un uſmudinat us pahrlabojumeem un kreetnaku peenemſchanos laizigā mantā, zaur fo ween ari garigo attihſtibu war pareiſi zilat. Ar ſarveewuteem ſpehkeem daudſ wairak panahklam, ne ka ar daliteem; un zif daudſ labuma laukhaimneeziſbas-beedribas mums peefchkit, to gribam nahkoſchās rindinās wehl reiſ ſawā atminā ſaukt.

1) Baar laukhaimneezibas-beedribahm wiispirms mahzitumees
faaveenib, weenprahtib un ustizib kopt un usuret. Mehs mahzitumees
fahrtiqu wahrdi leetaschanu un peenahzigu darbu strahdaschanu.

2) Mehs eespehtu ſawus peedſiwojumus, eewe hrojumus un atra-
dumus uſ ſaimneezibas=lauka zits zitam iſſlahſtit; waretu ſemkopibas=
jautajumus pahrſpreest un uſ teem raudſit atbildet; pee zitu paah-
lumeem mehs atſihtu ſawn truhkuun un peenemtos ſtiprakā zenfibā.

3) Zaur sabeeedribu mehs eespehtu labas sortes sehlas, labus waiflas lopus, stahdus u. t. pr. dauids weeglati panahst, ne ka tagad pa weenam.

4) Tà pat mehs ari waretu zaur fabeedribu daschas haimneezibas wajadsibas, kà: malku, balkus, skunstigus mehslus, ratu-smehri, petro- lejumu, sitkes, sahli u. t. pr. wairumâ eepirkt un tad beedreem leh- takî ijdot.

5) Beedribai ari dauds weeglaki nahkahs semkopibas-maschines apgahdat un taks laudis isplatit. (Par to zitā reisā lahdū wahrdinu waitat.)

6) Lautfaimneežibas-beedriba waretu daschus labus raſchojumus, lä: labibu, ſweeſtu, ſeeru, gaču, ſtahdus u. t. pr., wairumā ſaweenot un pati paſrdot, zaur ko ta peſna, ko tagad ſchahdi taħdi uſkuptſhi (uſpirzejj) pañem, faimneeku paſchu fabatā eeweltoſ.

7) Bes semkopibas laikraksta, kahds numis jau ir, waijadsetu uſ wiſu wiſi ſemkopibas mahzibas-grahmatas iſdet, bibliotekas preeſch ſemkopjeem dibinat (? red.) un derigu rakſtu eewehrofchanu laukſaimnekeem paueeglinat (takſhu tikai zaure pahriſpreedumeem laikrakſtis ? red.)

8) Waretu pa laikem zaur issolitahm goda=algahm randsit treet-mus darbus un puhlinus žilat.

9) Pa laikeem waretu laukhaimneežibas ijsstahdes ijrihkol, kur ſaimneeki, it kā kahdā ſpeegels eeflatijuschees, waretu ſawus truhkumus un wajabsibas mahzitees pasiht un jo kreetnaki us preekſchu zeinstees.

10) Schihs masahs beedribas brugetu zetu us leelaku, wišpahrigu laufhaimneezibas-beedribu, kas mumš ari ſotí wajadſiga, tapehz fa leelaka ſaweeniba un wairak ſpehki muhs daudjreis lehtaki us preekfchu dſen, ari masas beedribas pamudinabama un lihdsi willbama.

Lai mehs laukfaimneezibas-beedribu darba-lauku jo gaifdhaki

þpehtu eevehrot, tad tē wehl eſmu raudſijis maſgruntneeku darbus
daudſ maſ uſſihmet.

Māsgrunteeku dārbus esmu trijās fihkrās eedalijis: I. semtspibā, II. lopu-lopšanā un III. fihkā mahjas-faimneezibā.

Semikopibu esmu attal ſchahdās datās iſſchekhris:

- a) Laufu-kopfchana ar schahdeem darbeem: kahrtiga laufu eedali-schana, grahwoeschana, femes-istrashdaschana, mehsloeschana, sehschana, plauschana, laufu augku sawahschana.

b) Plawu-kopfchana ar schahdeem darbeem: grahwoeschana — tihrischana, mehsloeschana, daschadu plawu pahrlaboschana un apkopfchana, seena plauschana, schahweschana un hanemschana.

c) Dahrju-kopfchana ar schahdeem darbeem: auglu-ku, ogu-, sihku salmu-, apinu-, puku- u. t. pr. kopfchana, andsinaschana, hanemschana.

d) Meschu-kopfchana. Lai nu gan muhsu tehwijā pee masgrun-neekem ne kahdus leelus mescha ihpaschumus neatrod, kur teem jo ewehrojamas finaschanas buhtu wajadfigas, tad tomehr waj nu zaur eepirkchamu, waj zitadi ka schur un tur kahdu mescha-stuhri nsees, kas laufhaimneeku ihpaschums, tadehk esmu ari mescha-nodatu masgruntneeku darbös nsehmis. Ari bes tam masgruntneekam peenahkahs ar koku kopfchani darbotees gar zeku un gatwju malahim, dijhweem schogeeem (fehtahn) un zi-teemi brihweem stuhrischeem.

e) Semkopibas schkirā ja-usuem ari wifi tee darbi, kas ix pee dihkeem, upehm, esereem, zekeem, ganibahm, dambjeem, til-teem u. t. pr.

Lopu=kopſchanu eedalu ſchahdās ſchlirās:

- a) *Mahju-lopi*: gowis, sirgi, aitas, zuhkas, kasas u. z.; *echo* lopu audsinaſchana, baroſchana, apkopſchana ſlimibāſ; daſchadu ehdamo ſagatawoſchana, lopu rojchojumu iſkopſchana un ifleetoſchana, lopuſtalli un ſtaku ectaiſes u. t. pr.

b) *Mahju-putni*: ſofis, tihtari, pihles, wiſtas, baloſchi; *echo* putnu audsinaſchana, daſchada ehdinaſchana, raſchojumi iſbruhkeſchana u. t. pr.

c) *Wifadi* ziti ſwehri, lopi, putni, tahrpi, kuſtoni, kas ſemkopjeem til pat derigi, ka ſkahdigı un ar kureem laukhaimneekem waj un ſchahda waj taſhda ſatikſchanahs eetrahypahs.

Sikhai mahjas=faimneezibai ir schahdi darbi: Mahju un ehku plahnu jeb rifu sagatawošchana, bühwes leekas, ehlu zelſchanaſ mahwajadsibas, tahtala ehlu=kopſchana un ustureschana pareisä kahrtibä, jaſ ſaine, chdeeni un dſehreeni, apgehrbu apgahdaſchana, grahmatuschana, mahjas=apteekis, apgaifmischana, apuhdenoſchana, pirlſchana un paſrdoſchana, dedsinajami materiali, ſaimneezibas rifu un eeroſchu taifſchana un ſataifſchana, lauka raschojumu iſſtrahdaſchana, mehſlu apkopſchana, bischu=kopſchana, ſamilijas apgahdaſchana.

Tè nu redjām, zif dauds to daschadu darbu muhsu laukfaim-neekeem, — nomanām ari, zif dauds spehku un ūprachanas pee tam wajaga; ko nu tè weens weenigais ne-eespehj, to gan eespehj leelsaka ūweeniba, ūbeedriba, un tahdā wihsē tè nu atkal esam mahzijuschees atsiht, zif koti wajadsgas mums ir laukfaimneezibas-beedribas. Beenijami tauteeschi, mi ūwischkt Sakmuishneeki, modisimees par jaunu un rahpesimees nu jo ūržnigaki par ūwas laukfaimneezibas-beedribas dibinashchanu; uihzināsim ahrā ūwu neweenprahktibu, glehwibū un to lepnibū, ar ko warbuht daschs labais gribetu pazeltees pahr ūwu masak attihstīti brahlī, wina tuvumu un ūtihshamī uihdedams; ūbeedribā peeder wiſi, ūbeedribā wiſeem weenadas teesibas — us ūtihshanos, us attihstību. Ūpis heidot luhdsu ari zitus ūzenfigus ūsemkopjus un wina draugus, mums zaur „Baltijas ūsemkopj“ paſneegt padomus, kā ūchahdas laukfaimneezibas-beedribas ūswieeglaki buhtu dibinajamas, kā tee daschadi ūchlehrī ūswarami, kas ūchahdahm jaunahm apnemšanahm daschu reis ūtahjahs zefā. Muhsu tautas-wihri jau alosč zilā tahdus lihdsektus, zaur ūkureem tauta waretu aifweenu jo wairak attihstitees un ūpeenemitees, un ūchahdas laukfaimneezibas-beedribas ir ari tahbi lihdsekti. Kaut ari ūchos lihdsektus us preekschu wairak zilatu!

D. Eigenfeld.

Ihsas wehsturigas ūnas iš Kuršėnų žemkopibas.

No C. O. Leppewitsch

(Beigumis)

Lauksaimnieziba

Ahbolinch un kartupeki! — Schee diwi, fentehweem nepahstamee augi, ka to jau zitā weetā issazijohm, teesham eeraugani parwidutajeem, kas wezās haimneezibas palihdseja zaur zaurim pahrgrofit un lauku isdewibu wairot.

Kahfus un žwilkus preelkch lopu-baribas tihrumos eesahfa
lopt Lub-Ejerē, 1848. gādā.

Kartupeļu-ſehrga pastahw no 1846. gada. Tē tnhlit waram ari peeminet to postu, kas 1855. g. iš Preiļu ūzbruka muhfu eglmescheem, zaur kahdu taurianu, ko nosauz par "noni."

Baſchus pirmos ſkunſtes-mehſlus ifleetaja grahſs Keyſer-
ling-Tahſchu-Badurā 1848. g.; eefahkumā nehma guano un yndreti,
wehlak ſchos atfehdinaja un pahriwareja kaulu-milti, ſuperfoffati u. z.
Ari kompoftu pagatawoſchana ir muhſu ſaimniezibās weetahm ta-
puſe paſihſtama.

Pirmo drenašchju 1851. g. išdarija Puhnje (Ahrlawas Kirspelē).
Plānu-rāfinušanu turpēti uzsākta jau 1830. g. Stroks.

No hairischu alus-bruhfscheem, kas wehl arweenu eet wairumā un meescheem palihds usturet labu zenu, pats pirms bruhfis zehlahs Tahschös pee Leepajas, 1839. gadā.

W&aschine&

Pirma kuka mā = maſchine, ar ſirgu-ſpehku dſenamu, eſot jau 1670. g. iſgudrojis un darbā nehmis kahds v. Amboten k. Padurā (kurā?). Gerikte bijuſe ſprigukī, kas pee guſoſcha welboma greeſhot uſ tihtawu wihi ſweeduſchees apkahrt. 1815. gadā nehmahs labibas mihiſchana ar ſirgeem un ſprigukoschana pa biſchkiſ ſuſt un winu weetā eestah-jahs tapu=rulis.—1846. gadā eefahka ſtrahdat Chdole pirmā gepele-kuſamā=maſchine; 1856. g. Salā-muiſchā pee Zelgawas jau ſwilpa damf=kuſamā=maſchine. Lihdi ar kuſamahm=maſchinehm gah-daja ari par graudu kalteſchanu ihpafchi uſ to buhwetās dahrēs un par graudu-tihriftschanaſ=maſchinehm.

Ar pascheem pirmeeem ahrseemes arkleem un dſelſes ezechahm
1845. gadā eefahka ſtrahdat Nihzē, tamehr ekſtipateri bruheje jau
1833. g. Krona-Wirzawā; ſirgu=grahbekli 1847. gadā Apusē pēe
Kuldigāš. Kad un kur nehma bruheſchanā pirmās ekelu=machines,
ſehjamās=machines u. z., to nesinam teikt.

Mahju Iopi

Īs ahrsemes pirmos ragu=lopus eegahdajahs Wez=Aluzes grahs
Medem, 1843. gadā.

Smalkwilnas jeb merino-aitas 1826. gadā iš Saffijas eiveda Piltene, kas muischniežibai lihds ar 33,000 rubuleem no Krōna uſ lahdū laiku tika atwehleta, lai ta tur gahdatu par aitu kahrtigu wairofchanos un kopsčamu. Wehlak, kad Piltene uſ to iſrahdijsahs par nederīgu, aitnizu pahrzehla uſ Pastendi.

Kehwnizu, no eesahkuma siuams loti aprobeschotā mehrā, 1847.
g. brihwutungs v. Behr dibinaja Chdole. Kas un kād is Anglijas eeweda
waitslas aitas, zuhkas un wistsas, warbuht us preekschu dabusim dsirdet.

Ar ūcho pahrkata masuminu gribejahm aismirščanai atraut kahdus
panahkamus muhſu ſemkopibā un lihds ar to ari tehvijas ſemkopus
uſluhgt, lai palihdſetu iſpildit to truhkſtoscho un pahrlabot mifejumus,
kas waretu buht eewilkuschees rakſteenā, ka ar laiku tad eespehtum
nahkt pee pilnigas ſemkopibas wehſtūres. Labi buhtu, kad uj to ari
muhſu mihlee zeemini, Widſemes Latweefſdi, peebeedrotos un paſneegtu
ſawu palihdſigu roku, ihpaſchi ka dotu ſinas if ſawas ſemkopibas at-
tihiſtibas waj wehſtūres.

Sihntija un ūmīkopiba.

1

Beiannis

Semkopibas pehdigais usdewums ir, par lopa un sinams ari par zilweka meesas usturu gahdat. Bet lopa un zilweka meesä dauds olash-balstuma weelu, kuras dñshwojot ar weenu nobruhkejahs un atkal atjan-nojahs. Tomehr schahda weelu mainishchanahs meesä war notift tikai pee weenada sinama filtuma. Tapehz ari lopam un zilwetam ja-ehz

diwejadas, proti olas baltuma un ar ogli bagatas weelas (vglugidrati). No tam redsamis, ka semneekam ja-audse tahdi stahdi, kurdus dauds olas-baltuma-un weegli sawahramu oglu-weelu.

Tahm 8 weelahn, kuras pelnos, pee stahda angshanas un at-tihstishanahs if katrai saws ihpaechs usdewums. Weena no tahm it ihpaechi wajadsga preechsh fahnehm, otral preechsh fahneem, tresha preechsh grandeem u. t. pr. Il kuras weelas usdewums gan wehl now smalki ispehtits, bet kas ir sinams un peerahdits, ka olas-baltuma-un oglu-weelas stahdos ar weenu ir pehz ta mehra, kahda fosfora-fahbe un falijs stahda pelnos, t. i. jo wairak olas-baltuma-weelu stahda, jo wairak fosfora-fahbes pelnos, un jo wairak oglu-weelu stahda, jo wairak ari falijs pelnos.

Schi ir pati piena buhshana, zaur ko fosfora-fahbei un falijs semkopiba leelaks swars. Otra buhshana ta, ka fosfora-fahbes un falijs semi ar weenu mas, samehr turpretim kopjamee stahdi schihs abas weelas jo leela mehrä pagehr, un wehl treschä buhshana ta, ka schihs weelas zaur pahrdotajeem augkeem leela mehrä is fainmeezibas aishwed projam.

Jo wairak schi abu weelu tihruma, jo bagatalas ari plaujas, bet ta ka tads semi ar weenu mas mehrä, tad ari tihruma pee tahm ahtri zeesch truhzib, ja nerangam zeeschi uj to, ka tads atdotu laukam tadhä pashä mehrä atpaka, kahda mehs tads zaur plauju laukam atnemam.

Raugotees pehz tam, kahdus stahdus mehs wairak kopjam, mums ari waj nu fosfora-fahbes jeb falijs wairak ja-eewehro. Kur wairak faknu stahdus (rahzenus, swiklus jeb heetes un kartupelus) topi, tur jalek leelaks swars uj falijs. Rahzenu pelnos 4 reis wairak falijs ne ka fosfora-fahbes, bet kuhls mehlos tads 2 reis. Ja nu kahda fainmeezibä wairak faknu stahdus audsina, tad jaruhpejahs wairak par falijs; turpretim pee labibas kopshanas jaruhpejahs wairak par fosfora-fahbi.

Pee triju lauku fainmeechohanas top kahdas 35 prozentos nolisas tads fosfora-fahbes, kas zaur plauju semi atnemta, is fainmeezibas aishwestas projam. Zaur kveescheem mehs katrai puhra weetai atnemam kahdas 15 mahrzinas fosfora-fahbes. Ja semneeks pahrdod wehrsi, kurch 1000 mahrz, smags, tad tas zaur to kahdas 186 mahrz-fosfora-fahbes aishwed is fainmeezibas. Kad gows dod 8 stopi peena par deenii un kad schi peenu pahrdod, tad par gadn lihds 11, 4 mahrz-fosfora-fahbes aiseet projam. Ja bes tam wehl kahdus 50—60 podus zeera pahrdod, tad atkal top aishwestas kahdas 12 mahrz, fosfora-fahbes. Schie skaitki tadi leeli, kad eewehrojam, ka tadhä semi tura jau par bagatu, kur uj 1000 mahrz, nahk 1 mahrz, fosfora-fahbes. No schiemi skaitleem redsamis, kapehz fosfora-fahbeem mehslleem, laulu milteem, supersosfateem u. t. pr. tadhä rascha. Ja seme israh-dahs pateiziga, kad tai peewed par peem, fosfora-fahbi, tad ta gaischa leeziba, ka tai pehz schihs weelas jau bija truhziba. Ka fosfatu tigofschana tagad tik isplatita, tas nahk zaur to, ka mufsu preechshgah-jeji nesaimnekoja fahrtigi, ka tee semei ne-atdewa atpaka to, ko no tads panehma, nemanidami, ka fosfora-fahbe gahja weenadi masumä.

No gaifa stahdu baribas weelahn it ihpaechi eewehrojams fahpekli.

Pee triju-lauku fainmeechohanas gan seme atdabu $\frac{1}{4}$ lihds $\frac{1}{3}$ no ta fahpella, kas tai zaur plauju top atnemts, bet tomehr zaur nepeedodamu weeglyrahtibu ari schi swariga weela ar weenu masinajahs. Mehlos fahpekli is amonijaka weida, kurch tadi weegli isplihst. Bet ka tas taptu faturets, par to gan drihs ne mas neruhpejahs. Jau zaur to amonijaka isplihschana top paweeglinata, ka mehslu kaudschu ne mas zeeti nesamin un neruhpejahs, ka mehslleem wehjsh un faule newaretu tik weegli peekfuh. Ja mehslus zeeti ismuhretas bedres krahtu, tad fahpekla faweenojumi newaretu semi fasuhktees, bet palistu tur pat bedres un ja semneeks apdomatu, ka tas skunstigus mehslus pirkdams par mahrzinu fahpekla 20 lihds 26 lap. aismalha, tad tas teescham newaretu tik meerigs buht, kad leetus mehslu kaudses isplalo un fahpekli un falijs aishraij projam.

Tahdu fainmeechohanu, pee kuras seme ne-atdabu nolisas zaur plauju atnemtas weelas atpaka, fauz par „laupishanas fainmeechohanu.“ Bet ta ka par schi leetsu jau „Balt. Seml.“ 38 num. no 1876 g. pahrunats, tad par to wairak netreelkem.

If wisa, ko sche ihsumä peemineju, gan satris nojehgs, kahds swars agrikulturas lihmijai preechsh semkopja. Wehl atsittu tikai us esfahkuni preechsh zeltahmi jontashanahm ihsu isplaidroschanu dot.

Kad weens lauks, tad us ta no weetas weenu un to paschu stahdu topi, jan pehz pahri gadeem top ne-augligs, samehr us otral war 20 gadus weenu stahdu no weetas audsinat, tad schi zehlons tikai tas, ka pirmaja laukä kuhstoschas weelas tikai preechsh diweem, bet otral preechsh 20 gadeem bija.

Ja kahda laukä kveeschi ang labi, bet faknu stahdi (swikli, rahzeni, kartupeli) ne-aug, tad schi ta waina, ka laukä truhfli falijs, jo faknu stahdi (rahzeni) pagehr 3 reis wairak falijs, ne ka kveeschi. Tahdus lauks jamehlo ar falijs, tad augs ori faknu stahdi loti labi.

Ja kahda laukä gipfis ne ka nelihds, bet laukä milti un supersosfati loti dauds lihds, tad laukä netruhka fahr-fahbu falku, bet truhka fosfora-fahbu falku.

Kapehz pee loopeem laulu-truflums erodahs, kad tos bare ar tadhdu pkaru seenu ween, kuras tikai ar laidara sihwu aplaista, ir lehti noprotaams. Galu un osinis dauds fosfora-fahbes im laulu pa pusei weenigi fosfora-fahbi falki. Laidara sihwu loti mas fosfora-fahbes. Kad nu plauju tikai ar sihwu mehlo, tad plawa atdabu masak fosfora-fahbes ne ka tai zaur seenu atnem; ta sahle, kura fosfora-fahbi pagehr, wairs newar angt un tadhä wihse lopi nedabu wairs atpasi-gas, fosfora-fahbi wajadsga mehrä saturoschas baribas.

Ta tad redsamis, ka wifahm schahdahm parahdischanahm seels swars laukhaimneebä un ka tads ar naudas makeli stahw tuwä fakara. Bet schihs parahdischanahs isplaidro tikai agrikulturas lihmija. Ja semneeks to prot, tad winsch reds gaischi, tad tas sina, kahdi stahdi tam taja un kahdi atkal toja laukä ja-audsinat un zaur fahdahm weelahn jeb otris lauks pahrlabojams. Tad tas eepafishstahs ar teem kapitaleem, ar kureem darbojams, proti ar „fosfora-fahbi“, „la-siju“ u. t. p., un pahrlerezzinajahs, waj schi capitals ari rentes eenej jeb ne.

Preechsh 50 gadeem daschäsch buhshanas bija nesaprotomas, kuras tagad loti labi sina un posibst. Newajaga wis brihnotees, kad fata, ka semneekam pa dakti lihmija jasin. Lihmija ir fahrtigas laukhaimneebäbas pamats un tapehz semneekam ta jamahzahs. Tagad zitadi laiki, zitadas pagehreshanas ne ka agrak, tapehz ari zitada fainmeechohanu ja-issahk, ja gribam pastahivet. Bet kam wajaga buht, ko lauks bes schehlastibas pagehr, tas jadara drihs. Tapehz il karam, kam eespehja, jaruhpejahs agrikultur-lihmiskas mahzibas isplatis. Bet pee tam loti jaranga, ka schahdi rafsi buhtu ari masak skoloteem fapro-tami un ka nepahrlahpjam tads robeschias, kuras schi preechshmeta swars un weenteefiba opfihme.

Ruhkitis.

Wehl kahds wahrs par stalleem.

Schihs lapas 42. un 43. Nr. p. g. nesa kahdu rafsi „par stalleem“ u. t. t., kurch daschäsch weetas ta stan: „Un ja mehs te tadhä wihse daschu lo pahr stalleem peeminesim, kas israhdihees plahs un isplitos nepanahkams wiwwairak maseem laukhaimneekem, tad par to now jabaids, bet tik ween ja-eewehro un jamehgina, u. t. t.“

Ka gan to war eewehrot un mehginat, kur minets rafsi saka: „Stalleem wajaga ari ta buht buhweteem, ka pusdeenas faule teem negul wirsü.“

Sche ari tad wajadseja pamahzit, ka ta war usbuht, ka pusdeenas faule teem negul wirsü. Pahr sirgu stalleem tur teiz: „bet ja 2—4 sirgi kopä pee weenä files un weenä stelingi stahw, tad preekeef ar 4—4½ pehdas platuma preechsh il katra sirga.“ Waj to gan war kahds laukhaimneeks eewehrot un mehginat, 4 sirgi pee weenä files un weenä stelingi turet; zaur to tik leela fahde war notift. Un ka „stalla durwihm wajaga 7½—8 pehdas augstahm un 4—4½ pehdas platahm buht.“ Preechsh maseem laukhaimneekem peeteel pilnigi 3½ pehdas platas un 6 pehdas augstas durwihm, tik labi preechsh sirgu, ka ari preechsh leel-lopu stalleem ja uj weenu pusi weramas taifa, bet ja us abjahn pusehm weramas taifa un mehslu isweschanas dekh eekschä branamas, tad preekeef 6½ pehdas platas un 7 pehdas

augstas durvis. Vahr aitu stalleem tur stahw, ka teem „jabuh
10—14 pehdas augsteem un stahlu durwiham wajaga 10 pehdas pla-
tahm un augstahm buht.“ Preeskj til maseem kustoneem til leelas
durvis!? Zaur tahdahm durwiham jaw til top wašarā karstums un
seemā aufstums eelschā, tahdas jan ir tahs leelakās labibas schkuhnu
durvis, zaur furahm ar to wiſleelafo weſmu war iſbraukt. Un tur-
pretim ir zuhku un putnu stahli pawiſam bes durwiham un duerju
mehra atstahti. Un ka „ſirgu un leel-lopu stahli ta buhwejam, ka
lopi eelschā ar galwahm pret rihtem waj seemekeem stahw, un aitu-
stahla buhwei wajaga tahdai buht, ka aitas tur eelschā ar galwahm
wiſlabaki pret deenwideem stahw, un zuhku stahla eetaifei wajaga tahdai
buht, ka zuhlas pa eelschu ar galwu pret deenwideem, waj deenwidus
rihtem stahw. ſirgu un leel-lopus gan nu war ta perfect, laj wini
ar galwahm ta stahw, bet ka gan aitas un zuhlas tur eelschā ar gal-
wahm laj ta stahw, tahs jaw ne weens laukhaimneeks nejeen, nedj
ari latru ſawā ſtelingi tur. Bes pamahzifchanas, kahdā vihje stahli
ta eetaifami, un bes iſſkaidroſchanas, kapehz lopeem ar galwahm tur
ta jaſtahw, — minetais rakts mums paleek nesaprotams.

Rihdsineel

Sinas par Igauuu semkopibas beedribahm.

Pehrñ waſar ſapulzejahs Wilandē 16 ſuhtai no wiſahm tſchetsrahm Zgauuu ſemkopibas-beedribahm. Par ſawu pahrſpreedumu wuditaju wini iſwehleja C. R. Jakobſona k. un par rakkstu-wedeju ſkoltaju T. Lukšmana k.

Jakobsona t. sapulszejuscheem atgahdinaja, ka wini ehot no hawahui beedribahm suhtiti, par to pahrspreest, ka beedribu darbus wisslabak waretu weizinat un beedribas winu lozekleem (semkopjeem) waretu wairak labuma atuest. Pehd ilgakas pahrrunas peenehma schahdus spreedumus:

1) Igaunn ſemkopibas-beedribahm jaturot retaki ſawas ſapulzes, ne ka lihds ſchim, jo zaur beeschahm ſapulzehm ne-esot tahtaleem beedreem eespehjams, pee tahni ik reiſ dalibu nemt; warot notift, ka tahdi beedri atnahlot tahnas reiſehs uſ ſapulzehm, tad majaki top pahrfpreesis un runas turetas, un ne-esot flaht, tad eewehrojamaš runas teekot turetas, zaur fo tee apnihkſtot beedribahm par lozekleem palift. Bet ja beedribas retaki ſapulzeschotees, tad beedreem esot eespehjams, wairak dalibas nemt, un tad warot ari katra ſapulze wairak runas turet, zaur fo ſapulzes tapſhot ari dſihwakas. Suhtai nospreeda pa gadu 6 lihds 8 ſapulzes noturet.

Ari buhtu derigi, ka sapulz̄es pa starpahm ari us laukeem nosuretu, kur beedri eespehtu wairak weesu sapulz̄es eewest un beedri skaitli pawairot, kā tas pee Behrnawas semkopibas-beedribas jaapeedfīhwots. Efot wehl daschi labi semkopji, kas wehl ne-esot speh-juschi semkopibas-beedribu labumus sapraast. Beedribahm efot par tajagahdā, ka semkopjeem schāi sīnā azis topot atwehrtas.

3) Par beedribas darbeem un panahkumeem ešot ja-isišdod nasaš waj plasčas grahmatas, kuraš dasčas eevehrojamas runas un pahspreedumi jo pilnigi ja-uſſihme. Par eevehrojamakahm ſemkopibas beedribu ſapulzehm ešot laika=rakſtös japavehſta, lai ſapultſchu darb ſemkopjeem wairak nahktu ſinami.

4) Beedribas lozekeem ešot drukati usaizinajumi ja preešuhta, kad un kur beedriba ſapulzefees; ari ſapulzes programs ešot usaizinajuman preeleekams.

5) Beedribahm jaruhpejahs par to, ka winu eenehmeeni parwairotos, waj nu zaur teatra israhdičhanahm, waj zaur dseedaschanas- un musikas-konzerteem; jo bagata kaše efot beedribas pastahvibas pamats un winas spehku un lihdsekklu paweizinataja.

6) Beedribas-käfes nauda efort ja-isleeta beedribas lozelekem par labu, zaur to, fa teem apgahdajot semkopibas rihkus un fehlas, käfes leelâ wairumâ pirkki, isnahkot daudsi lehtaki, ko tad beedribas lozelkeem par eepehrkamo zemu warot pahrdot, jeb us termineem paleenet. Behruwas semkopibas-beedriba té derot par labu preekschishti, sch efort Sweedrijâ semkopibas-rihkus apstellejuhe un warejuhe beedreen daudsi lehtaki pahrdot, ne kà tee schejeenes faktorôs dabujami.

7) Wifahni Igaumi semkopibas-beedribahm ja-iswelle weend
beedriba few par wirsbeedribu un ihpaschi schahdn punktu dehl:

- a) Wirsbeedribai jaapeenem no zitahm beedribahm apstessejumi preefch semkopibas-rihku un fehku apgahdaschanas, tadeht ka jo leelakā wairumā eepehrk, jo lehtaki išnake.
 - b) Wirsbeedribai jaluhds preefch zitahm beedribahm no waldibas polihdsiba preefch semkopibas iſſtrahdajumu- un ſkolas-leetu iſſtahdu iſrihkoſchanas.
 - c) Pahrspreedumi, kas wiſu Igaunijas semkopibu aīnem un par ko kahdā ſewiſchka beedribā ir runats, jaapeeſuhta wirsbee- dibai, kas tos wiſahm beedribahm peesuhta un pehdigi ranga galaſpreedumus ſaiveenot.
 - d) Wirsbeedribai ja-iſbod preefchrahlsti, pehz kurahm katrai bee- dibai jaſakrahj statistikas ſinas par ſemkopju džihwi, darbeam u. t. p., zaur lo pahr Igaunia ſemkopibas ſtahwolli waretu wiſpahrigu pahrfslatu dabut.

8) Par wirsbeedribu tika us nahkameem trim gadeem Behrnawas
 Igaunu semkopibas-beedriba iswheleta, tadehk̄ ta ta ir tagad ta wi-
 leelakà zaur sawu beedru skaitu un kapitalu, un ta ta ir tuwaki pee
 juhras, zaure fo tai wišlabaki eespehjams, is ahrsemehm semkopju
 wajadsibas apgahdat.

Lappas Martinifp.

Pahr kirbischi aufsinaschanu

„B. S.“ 31. numurā no 1875. g. ir kahds wahrds jau teikts pahr kribischu lopščamu un audsinaschanu, kam wiſam es newaru peekrist un tapehz pee minetā padoma ari no ſawas puſes kahdu wahrdini gribu peelift. Pehz manas iſmehginaſchanas neleekahs derigi buht, kribischa ſehklas 2 lihds 3 zoli dſiti stahdit. Arween iſrahdaſh labaki, kad ſchihs ſehklas tik 1 lihds 2 zoli dſiti stahda un ſinams, jo ſeklaki winas eestahda, jo wairak tahs aplej, tad ari jo ahtraki stahdi gaifmu eerauga un ahtraki ſahl feedet. Un nau peemirſtams, ka preefch kribischa, wiſ wairak preefch leelajeem mandelu-kribischem, waſara arween ir par ihſu. Ari „B. S.“ ſaka, ka it labi ir, kad ſehklas jau agraki podōs eestahda un tad pa-auguſchos stahdus dahrſā iſdehſta. Bet kad nu wairak kribischa gribetu audſinat un wairak ſehklas buhtu iſtahdamas, ka tad ſoj winas podōs iſtahda? — Šinams, ka wairak kribischa audſinat nebuhtu par ſaunu, bet preefch ſehklu iſtahdiſchanas podu peetrubktu, jeb nebuhtu eefpehjams tik daudſ podu, zil waijadſigs, apgaħdat. Tapehz weeglaki naħħfees, kad leżekk uſ ſirga meħſleem leek iſruhgħuschus un iſtihritus kuhdrumus, tad kribischa ſehklas jan merza meħnescha beigās war itin feſli un weenu no oträs 3 lihds 4 zoli taħki stahdit, ar halmu dekeem opsegħt un mitru turet, zaur ko ſehklas driħi uſbiħgst. Bet tik lihds, kad manu, ka stahdi uſnaħk, tad deki janonem un kad stahdi pa-auguſchi, jeb kad nakt ſalnas wairi nau gaiddamas, kas arween lihds 15. mai plofahs, tad wini ir iſdehſtami taħba weetā, ka eekch „B. S.“ ſenak jau minets. Es wiaus arween stahdu taħdōs weżiġi ſirgu meħħlōs, kurus no leżekka iſmetu, kur ſinams ari druzin feme ir flaht un ko taħdās weetās tħejupās fanevu, kur faule pilnigi pee-eet un kribisħam ruhme steeptees. Tad es kribischa stahdus ne wiſai reti iſtahdu mi eefahlumā tos arween apleju, kas pehz wairi nau waijadſigs, jo kribischi ar sawahim plataħim lapahim ſemi foti aphemno un winu deesgan mitru uſtura un rudens ir preefs ko ſkatitees, kad kribischi ſem lapahim guk kā wepri. Ari eſmu meħginajis kuhdrumā kribischa stahdus dehſtit, kurus pehz arween ar wirzi apleħju un ari tad wini, wiſwairak maſee mandelu-kribischi, branaus aquafus iſdewa.

R. Steigut.

Wispahriga dala

Webstūles par Baltijas sadīķi

No Theodora Noland's

III. wehſtule. (Turpinajums)

Ta weena, ta wezakà un leelakà partijs, no Latweeschedu garigas patstahwibas ne kà negrib sinat; wina jenschahs is Latweescheem tà salot tizigu, labu, pallafigu, posemigu strahdneelu pulku audsinat, bet bes ihsteem pamateem, kuri alasch atsifschchanà un pahrleezinatschanà, taifnibâ un sinatnibas gaifschumâ mellejami. Ta otra, proti

Par to partiju attihstibas laukā, kō par Jaunlatweescheem dehwē,
es kahdā turpmakā wehstule runashu jo klahtak un zelschu ari bes
schehlastibas winas wahjibas un maldishanos preefschā; bet tagad
es mehginašchu peerahdit, kā par to jauno partiju, kas už gaismu
zenšchahs, jeb par „Jaunlatweescheem“ un wiuu genteeneem mehdī
preeest.

Gewehrojams ir, ka ihypaschi Widzemes sinode scho jautajumu nehmuse kreetni pahrspreest. Wina 1874. gadā atsinuše, ka Jaunlatweeschi zenteeni stahwot ūkarā ar tautas attihstischanos. Tas bija gluschi pareisi, jo tā tas teesham ir, kā jau augščam redsejahn. Bet min. sinode bija jan agrak eezehluse ihpaschi „Jaunlatweetibas komiteju,” kas ne masak kā 4 gadus ar scho jautajumu nodarbojuſehs. Schi komiteja nu 1875. gadā to mineto spreedumu apgahsa un 13 tehſes jeb pantinōs kahrtigi nospreedo, kas Jaunlatweeschi ihsti ir un kā mahzitajeem pret teem ja-isturahs. „Baltijas Semkopī” no 1875. g. Nr 35 schihs tehſes ir nodrukatas; tur ori atrodahs min. lapas re-dakzijas atbilde, zaur kure wiſi 13 pantini teek isahrditi. Iis scho atbildi neweens nau atbildejis. — Laikam tadehī, ka „B. S.” taikuiba. Muļķu nolužkam peetiks, kad tikai kahdas no schihs tehjehm peewedisim. 1) tehſe šan tā: „Jaunlatweetiba (Jaunlatweeschi un winu zenteeni) parahdahs eelsch tam, ka ta ūwadiba, kas jau pebz dabas starp Latweeschi un Wahzu tautas sarn Baltijā pastahw, no weenās puſes tā ūkot ūlimigā wihsē teek pa dauds paleelinata jeb steepta, kas no tam zekahs, ka Jaunlatweeschi nepasihst ne muļķu buhšchanas, ne Wahzu, ne Latiju uſdewumu kopu tehwijā?” 2) tehſe: „Sawu maso tautinu par attihſtitu, patstahwigū kulturas-tautu turedami, Jaunlatweeschi un Jaunigauni — Wahzeeschus, tāhs paſčas dſimtenes līhdseedſihiwotajus, pee malas ūtumadi — grib ūwai tautinai ūkunstigi eegahdat wiſas tāhs dſihwes-buhšchanas (Lebensformen), kas pee wehſturiгahm, patstahwigahm kulturas-tautahm zaur ilgu strahdaſchanu un gruſtu zih-niſchanos zaur dauds gadu ūnteneem bes nodoma zehluſchahs.”

Tā spreda mineta „Jaunlatveetibas komiteja” in optima forma par to Latveeschu pulziju, kas attihstijees un par ūaru brahku attih-
siibu ruhpejahs. Schis spreedums kluva no Widsemes sinodes (mah-
zitaju ūapulzes) in forma consueta peenents un wehslak zaur Rih-
gas Wahzu basnizas awijsi in forma patente pāfaulei sinams darits.
Tamlīdz tad „Jaunlatveeschi” no Widsemes zeen. sinodes ir pilnigi
in forma probante noteesati! Ko lai dara! — Un kād kāhds domatu,
ka schis spreedums ir palizis bes nodomateem augfeem, tad tas koti
malditos. Tas pahrgahja it schigli Wahzu awijses un Latveeschu laik-
raksti gahdaja, ka tas netiku atspēkots, jo „Mahjas weefis” to u-
nehma bes kaut kahdeem peesihmejumeem no nedakzijas pušes, furpreti
„Baltijas Wehfunesis” laikam natureja par waijadfigu, scho spreedumu
wairak ne kā zaur pahris rindinahm eewehrot, kamehr nelaika „Pa-

faule un Daba,, un nelaika „Darbs“ laikam bija par lepneem, ar tahdahm neelu leetahm nodarbotees. Tas teenigais nelaunis bija „Bal-tijas Semkopis“; tas, ka jau minets, Widsemes siwodei peerahdija, zil tahlu winas mineta komiteja no ihsta mehrka un ka winas spreedums ar wifahm fawahm formahm ne kad spehkla' nenaahks. Ta isskatahs ar muhju efojcheem un bijuscheem laikraksteem: ktrs gahda par sevi, lai mihkais Deews gahda par wiseem! un tas, kas ta nedoma, nahk starp diivi ugumeem, starp Jaunlatweeschu teefniescheem un Latweeschu pašchua laikraksteem! No tam redsams, zil wahji ar mums ir un ka mums wehl dauds, dauds truhkst no tahs flawas, ka mums ari efot laikrakst, kas muhju waijadibas eewehro, muhs aifstahw un „skaidru wahrdus“ neween pret fawu konkurentu, bet ari tautas leeta runatu! Zaur scho truhkumu muhju stahwoeklis ir dauds fluktus, ne ka tam waijadsetu buht; zaur scho truhkumu mums jabihstahs un baschu reis jalaunahs to darit, ko zitas tautas kloji un bes kahda schkerbla dara, ko tahs par goda-darbu tura, proti paſcheem attihstitees un faveem braheem palihdset, ka tee attihstitos. Tagad tas jodara ſlepeni, aplinkus, it ka eetum kaimina ahbołos! Tas ir nedabigi, nepareiſi. Kas labs un peenehwigs ir, to nebuhs bihtees dorit kloji, droſchi, ar labu apšan, wiseem redſot, manot, juhtot, un lai tur buhtu 10 Jaunlatweetibas komiteju. Mehs un muhju brahki bihstamees kloji piedvtees un issazitees par Jaunlatweeschem, proti par tahdeem, kas wezis, ſlahdigos attihstibas kawellus atmēt un dzenahs pehz jo leelakas un spehzigakas garagaismas, pehz prahtha un gara attihstibas, kamehr mums tikai spehzigi buhtu ja-atraida tahs pahrmeschanas, ko mums nepateesi uſkrauj, ko mehs ne-efam pelnijuschi. Mehs kaimamees ihsti Latweeschu buht un wiſur un alashk ka tahdi iſtureeſ, kamehr mums tikai buhtu jaape-rahda, ka mums uſ tam ir pilna walſis pilſonu teefiba, tapat ka tahm zitahm tantahm, kas jem muhju ſcheligaſ un taſnas Waldibas ſzeptera miht. Mehs nepareiſi pažeefcham ſaimoſchanas un neſlawas zelſchanu un gremdejam fawus wahjakos brahkuſ ūhdsi tanis meegā, kas kahrtigu un ſkaidru domaſchanu ne-atlauij. Un pee tam ir muhju laikraksti wai-nigil Lai wini mahza paſemibu, paſlaufibu, it wiſu, kas labai, fa-derigai, zentigai tautai peenahkahs, bet lai wini zaur paſchibiu waj lawereechanu newed uſ nepareiſahm domahm, uſ nepareiſu atjehg-ſchanu. Zaur mums wini ir un paſtahw, mehs par wineeni maſka-jam, mehs winu wadonus turam par tautas-wihreem, par tahdeem, kas labaki ſin ne ka mehs, kas pee muhju meera waijadigis, tadehi mums ir teefiba pagehret, ka wini scho fawu peenahkumu iſpilda un muhs nemeelo ar paſalahm un neekeem un muhs ne-atſtahj bes ihsta paſlihga, bahrinus!

Dashadas Sina.

No eekschjewichn.

35 **Baba scheem** sino, ka tureenaś krama meschā pehdas 30 werftis no Rihgas 22. janwarī leelu melnu Lahzi no schahiwuschi. Jan rudens pamanijuſchi pehdas, ari pehz wina medijuſchi, bet nedabujuſchi rokā. Schoreis medineeki to it nejaufſchi ſastapuſchi.

Īj **Valkas** rāfta, ka tur 13. janvarī jauno pagasta skolotāju seminarī eeswehtijuschi. Ispusēkotā skolas-sahle bijuschi sapulzejuschees landrahts barons von Wrangels, pilſehtas teesu preekhneeli, abeju seminaru skolotaji, seminariisti un daschi audselnu wezaki. Eeswehtis chana atklahta ar to dseesmu: „Deews Kungs ir muhju stipra pils!“ Pehz tam turejis mahzitajs Ullmanns eeswehtischanas runu. Schulrahts Gulecke pateizees landrahtam Wrangel ī. par wina puhsineem pee jaunās seminarā ehkas uſzehchanas, un pamudinajis audselkaus uſ nopeetnu darbu un padewigu paklausību, peeminedams, ka wiſa winu firds, wiſs spēkls, ūaderīgs gars un zihtīgs prahs wojadīsigās preekhā to zerību iſpildischanas, tāhdas uſ audselneem līktas. Direktors Balsons aizrahdījis uſ to, ka jaunā seminarā ehka leezinot, ka Widsemes muischniežiba ūawu leelo teesību, Latviju tautai par kulturas neseju buht, it pareisi saprotot un pehz eespehjas ruhpejotees tos peenahkumus iſpildit, tāhdi ar ūcho teesību ūaweenoti. Tad runatajs isteizis pateizību muischniežibai par winas gahdašchanu, peeminedams, ka zerot, ka ūchis

Kreewija 1874. g. bijusčias 44 tubkstosči defetinas ar tabaku apsehtas, no kureahm eewahkti fahdi 5 milijoni pudu tabakus. Wis- leelakā mehrā tabaku audšina Tschernigowas, Samaras, Poltawas, Wolinijas gubernās.

Lopu-išweschana pahr robeschu. Kreewijas Waldischana nodomajusi lopu raschojumu išweschhanu pahr robeschu us Brughšiju tahdā wihsē paweeeglinit, ka Pruschu eerehdai pahr robeschu wedamos raschojumus us Kreewijas gruntes apškatitū.

Pee Hamburgā noturamās moderneezibas iſſtahdes peeteitki iſſtahdijumi lihds ſchim iſ Kreevijas 11, iſ Baltijas 36 un iſ Piannu ſemes 62.

Augstais Kungs un Keisars uj Finanzministera preeskchā
likchanu, Wisangstaki parwehlejis, teem Rīgas politehnikas studen-
teem, kuri vež pabeigta mahzibas kursa usteikschanas rakstus dabu-
juschi, atkant uj labās frukts ihpašchu jelta sīhmi nehāt.

„konstitūcijas“ tehvis un dedzīgakais aizstāhvētājs, — Midhat Pašča ūnūzija koti skaidri un waldijsa koti bahvgi, bet — ne ilgi. Tagad

wina gods un wara un wina waldischana ir „pagalam.“ „Pagalam!“ Scho wahrdn Juhs, zeen. Iasitaji, it labi pasihstat; Juhs sinat, ko tas nosihme, kud tahds leels wihrs, ka Midhat Pascha bija, us reiss ir „pagalam.“ Das ir kriteens no basmizas gaita lishds turna sleg-
knim. Midhat Pascha gan neuofrita nee basmizas het nee zee-

Wohjat Pascha gan neinrin pei visszus, bet pei geetolkchua durwihm, kas tam it ahtri atdarijahs. Turkfu zeetolkchau durwis werahs un twerahs pastahwigi, enges tahn nekerahs, — tahs ir loti eewehtas un bes ruhfas. Bet kadeh M. Pascha krita (miris tas nau)? Par to wehl walda tumsums. Turkija ne weens ielens.

manis, pat ari pats sultans, no rihta newar galwot, ta tas wakara wehl buhs sawa weeta. Wina littens karajahs pee mata gala un peeteek jan pilnigi kahdu leelmani gahst, kad sultans ar "kreiso kahjut no gultas ikahpj," kad kahda no wina bahbahm teet hadujsmota, waj

ari kad kahdam lishklini jeb pahrdeivejam iisdodahs paiklausishanu atrast. Un zil ahtri wisspehzigais sultans pats atkal var par wangeeku palist, to mehs iisg gadu esam wairak reises piedsikhwojuschi. — Telegraphs pirms sunoja, ka M. Paetsha ir no amata atzelts un ka

wangineeks aissuhits tahlu projam tadehl, ka tas sultani gribejis
gahst. Bet to knapi war tizet; tahlus grehzineekus sultans mehds
bes leelas prozeses par galwu ihfatus padarit, tadehl Midhat Pascha

No ahrsemehm.

Politikas pārskats

"Jauna flota flauka flaidti," bet "bahrgi fungi ilgi newalda." Midhat Pašča, Turku ministeru preeschneels un Turku jaunās

otrai atreebsees, lihds beidsot „namis us namu gruhs.“ Bit ilgi Ēhdem-Pascha un lihds ar winu Bezturku partija waldihs, zif tahlu wispahriga rewoluzija Turkijā wehl ir un kad Eiropas valstīm tas brihdis peenahks, Turkijas krištītos it nopeetni ūwā glabaschana nemt un ar jobīnu aūstahvet, tas atlehs no tam, kā minetās partijas pluhksees. Us wiši vihī ūchis eelschīgs partiju karžh „deenwidus jautajumi“ daudz ahtvali padarihs „pagalam,” ne ka diplomatija; eelschīgi eenaidneeki aūween ir breesmigati, ne ka ūvēchi. — **Illihschana ar Serbiju un Montenegriju** kā leekahs nenotiks, jo telegraſs ūno, kā uſſahktahs lihgščanas dorischanas jau nobeigtas, tadeht ka no Turkū puses wairak teef pagehrets, ne ka ūchis ūmites ūpehtu solit un iſpildit.

Un tomehr atkal teet mehstits, ka zeribas us meeru tagad leela-
kas, neka agraki! Ta fazelschanahs Konstantinopeli nosihmejot, fa
meera-partija uahkuhe pee waldibas un nu buhschot jo ahtraki eespeh-
jams Turkijas walsts eekshpushe kahrtibu nobivinat un us ahrpusi meeru
slehgt. Ehdem-Pascha esot tikai us kahdu laiku eezelts un tee ziti
ministeri domashot us meeru. Us kahdu laiku, — it fa Turkija it
wisi leelmani tikai „us kahdu laiku“ nebuhtu amata eezeltil „Un tee
ziti ministeri“ laikam nekas wairak nebuhs, fa salmu hundi, kas nostah-
diti, lai aif teem tee ihstee ministeri jeb partijas wadoni waretu savous
noluhkus sekmet, Turku politikas liskteni wadit. — Tadeht muns lee-
kahs, fa wišmasak schi ministeri mainischana nau nsluhkojama par-
sishmi, fa nu fahlschotees kahrtiba un meers; turpreti ir pilnigs eemesls
peenamt, fa zaar to wisa ta leeta ir dauds lisktak palikuhe, lai gon-
ta preefsch tam, proti kad Midhat Pascha waldija, ari laba nebijia. —

G. M.

Taunakas finas.

113. art., kas nošaka, ka sultānam ir varas tāhdus ir Turfijas

israedit, kas meeru un droschibu trauzē) atwehlejis waj nu lab-prahrtigi aiseet, waj preefch teefahm stahditees un atbildet uſ fuhsibū, ka tas eſot waldneeku gribejis pahrdot jeb nogahſt. Sinamis ka M. Pascha to pirmo ifwehlejahs, jo if tahdas prozeſes wiſch, pehz Turku wiſſes, droschi buhtu iſnahzis par galwu ihsaks. — **Parijs** avijses iſhaka, ka zaur tahtu nekahrtibu, ka ta tagad jau ilgu laiku Konstantinopole pastahw, „deenvidus jauntajums“ ari bes ihpaſchas peepalihdsibas no ahrpuſes pats no ſewis iſſkaidroſchotees. Waldibai, kur wiſſ ta juſka juſam eet, ka tur, ne- eſot wairs eespehjas ſawu waru ilgaki uſturet. — **Wahzijas wal-diba** nodomajuse juhras-walſtu kongreſu (ſapulzi) ſahault. Generals Ignatjew (Kreewijgs ſuhtnis) tizis uſnemts no Greeku keh-nina Atene un neſen no Austrrijas keifara Wihne un it no ſche- jeenes uſ Peterburgu aifzelojis. — **Montenegro** eſot pehz Turku ministeru mainiſchanahs tagad jo gatawa uſ meera lihg- ſchanu (?? Ned.). **Anglijā** ir parlaments atlahts un lehni- neene ſawā trona-runa iſſazijuse noschehloſchanu, ka Turkijs leel- walſtu preefchlikumus atmetuſe, zaur ko ſchihs kluuviſhas pee- ſpeeftas, ar Turkijs diplomatijs ſatikſchanos nobeigt. Bet leel- walſtis eſot weenprahrtigas un ſchi weenprahrtiba nepaliſchot bes eeſpidaa pec Turku waldbas. — **Serbijas** firſts Milans pec ſara pulku pahrraudſchanas iſſazijis, ka meers it nebuht ne- eſot nodroſchinats un ta wiſch tadehl eſot peespeefts, ſawus ſara- pulkus uſ robeschahm ſuhtit, tehwoſemes aifſtahweſchanas dehl. — **Austrrijas** ſino, ka Ungaru ministeri keijaram eesneeguſchi lihgſchanu, lai tos no amata atlaičh, tadehl ka iſlihgſchanu ar Austriju nau notiſuje. **Italijas** walſts rumas wihrū ſapulze peenehmuſe wiſus tos no waldbas eesneegutis likumus par garids- neeku apſtrahpeſchanu neleetigas amata walfachanas dehl. Tee it ſanemti 6 pantinōs un noſaka aſas zeetuma un naudas ſtrah- pes ſatram garidsneekam, kas ſawu amatu neleetigi walkadamis laudis mulſina waj ſarihda pret waldbu un zet nepallaufiſu pret walſts likumeem. **Belgijā** ir pret tureenes ministeriju ſeels nemeers ſazehlees, tadehl ka ta eesneeguſe wehleſchanas li- kumu projektu, kas ultramontaneem un garidsneekem kotti ſelmiģi. Uſ **Kretas** ſalas ruhajt dumpis.

Pehz **Kreevijas** „Wald. wehstn.“ aktivas armijas virskomandeeris, Keisarissa Augstiba, Leelsirsts Nikolaus Nikolajewitsch aibrauzis us Odefa pilsehtu. — Peterburgā senats noteesajis us asakahm waj lehnakahm Sibirijas strahpehm kahdu studentu pulzini, kas išg. gadā Peterburgā mehginajis troksni taisit un nemeeru zelt. Ari jauni seeweshi ir tai pulsā.

Schis un tas

Dangawneeks: As ḥopnuju nu brihsmigoam Ichtoam, bat noworu
iṣgudruht, laš schilhs jira, — Tonka schita jira Abawnihka sīna!
Abawnneeks: Schauj watam! warbuht Tawu ḥapni sīnaschū iſtahſtit,
lai gan Zahseps ne-efmu.

D. Goaju iš moanašnižu kuzartas radsat, bat moanašis trumpuhja ar moakuhniham in našpihdaja; as goidijn „zik na zit“ leids portija bius „pagolam“ uit ſehe ta nu! wazois Daugownihs foat pa mihgam pats duht kuzartas ar froalchonoahm — —

*A. uit Sarneem.

D. Mun schitoads fopnis noahza golwā: lihls bolts woarsis bisina pa oramu drīvu in nuhmina Dihva swatibū orajam. In naiva wihs; is wihsna roga typ schauspihloris in is uhtra typ wazs hafkis ar 4 ozim, kas jira trumpuhtojs in kostu opikots ar powo- ardu „Lotwihschu pordawojs in Issiuzajs.“ In is kostla boltam woarsim uuhahdoas mahra-kokis, jis oplampis dibinotoju in loapa ihloapu us waza grahzinihka torbas, kur gluhsn vortā rubli 10000. In is woarsdna kripta sahd dihks supersofsoata moiss ip vi astas woarsim vihsakehrihs lihls bors vitu in nu ta skrihn ka juhds. Issvoasti nu, kas schi jira?

A. Baltà wehrſcha jaunakee pihlari.

D. Abawnihfs gudroals par Joasapu

A. Tà ir.

